

Beslutningsforslag nr. B 18. Fremsat den 8. oktober 1985 af Camre (S), Baadsgaard (S), Helle Degn (S), Erenbjerg (S), Søren B. Jørgensen (S), Tove Lindbo Larsen (S), Nørgaard-Sørensen (S) og Erling Olsen (S)

Forslag til folketingsbeslutning

om opfordring til at trække aktstykke nr. 1 vedrørende dispositioner med hensyn til statens aktier i Kryolitselskabet Øresund A/S tilbage fra finansudvalget

Folketinget opfordrer ministeren for Grønland til at trække aktstykke nr. 1 tilbage fra finansudvalget, hvori ministeren søger tilslutning til, at der foretages en udligning af de præferencer, der er knyttet til statens ak-

tier i Kryolitselskabet Øresund A/S mod udstedelse af fondsaktier til staten, samt til, at statens samlede aktiepost i Kryolitselskabet herefter udbydes til salg på børsen.

Bemærkninger til forslaget

Kryolitselskabet Øresund A/S, som blev dannet i 1939, har en aktiekapital på 135 millioner kr., som for halvdelens vedkommende ejes af staten. Statens aktier har bl.a. den præference, at der på disse udbetales 61½ pct. af det udbytte, der årligt udloddes, medens resten tilfalder de private aktionærer.

Ud over kryolitvirksomheden ved Ivigtut, der har været grundlag for selskabets virksomhed, ejer Kryolitselskabet helt eller delvis følgende virksomheder:

Danish Fancy Food Group A/S (andel 100 pct.)

Selskabet producerer marcipan, småkager, snacks m.v. Aktiekapitalen udgør 20 millioner kr.

Maskinfabrikken Gerni A/S (andel 100 pct.)

Selskabet fremstiller højtryksrensere. Aktiekapitalen udgør 4,5 millioner kr.

Grønlands Prospekterings- og Mineselskab A/S (andel 100 pct.).

Selskabet har ikke haft aktiviteter i de senere år. Aktiekapitalen udgør 300.000 kr.

Dantec Elektronik (andel 100 pct.).

Selskabet fremstiller elektromedicinsk udstyr. Aktiekapitalen udgør 60 millioner kr.

A/S Brødrene Meincke (andel 75,5 pct.).

Selskabet fremstiller bageriovne. Aktiekapitalen udgør 2 millioner kr.

Dansk Salt I/S (andel 50 pct.).

Den ansvarlige indskudskapital udgør 40 millioner kr.

Grønlandsfly A/S (andel 25 pct.).

Aktiekapitalen udgør 24 millioner kr.

I 1984 androg statens andel af udbyttet 16.060.345 kr., hvilket er en lav forrentning set i forhold til selskabets faktiske egenkapital.

De kurser, der forventes ved udbydelse af selskabets aktier, viser klart, at Kryolitselskabet Øresund A/S og de af dette ejede aktieselskaber indeholder meget betydelige værdier, og at kommende aktieejere kan forventes at ville trække langt større udbytter ud.

Kryolitselskabet Øresund A/S såvel som de af dette ejede aktieselskaber har alle en økonomisk rationel og effektiv drift under merkantilt og industrielt kompetente ledelser, og det hidtil meget moderate udbytte er udtryk for, at de indtjente midler i vidt omfang investeres og således virker til gavn for beskæftigelse og eksport.

Selskabernes forretningspolitik og drift må således anses for at repræsentere et meget ønskeligt samvirke mellem statslige og private industrielle interesser.

Finansministeren har ikke kunnet give folketingets finansudvalg entydige svar på, om salget af aktierne vil indebære økonomiske fordele for staten.

Forslagsstillerne finder således, at samlede industripolitiske, beskæftigelsesmæssige og statsfinansielle hensyn tilsiger, at staten ikke afhænder aktierne, men tværtimod fortsætter den hidtidige aktive investeringspolitik.

Grønlandsministeren har i svar til folketingets finansudvalg oplyst, at det er hensigten at lade 50 millioner kr. af nettoprovenuet ved salg af aktierne reservere til særlige grønlandske formål. Heroverfor står Grønlands landsstyres ønske om, at halvdelen af provenuet anvendes til grønlandske formål, herunder især til finansieringen af den grønlandske energiplan.

Forslagsstillerne finder det meget uheldigt, at regeringen i dette spørgsmål har truffet en afgørelse, som er i en sådan modstrid med Grønlands landsstyre, og også dette forhold begrundes, at aktstykket trækkes tilbage.

1

Bilag

Ministeriet for Grønland. København, den 1. oktober 1985.

a. Ministeriet for Grønland anmoder om finansudvalgets tilslutning til, at der foretages en udligning af de præferencer, der er knyttet til statens aktier i Kryolitselskabet Øresund A/S mod udstedelse af fondsaktier til staten, samt til, at statens samlede aktiepost i Kryolitselskabet herefter udbydes til salg på børsen.

b. Indtil 1939 havde A/S Kryolith-, Mine- og Handelselskabet koncession på brydning og hjemtagelse af kryolitten ved Ivigtut, medens Øresunds kemiske Fabrikker varetog behandlingen og salget af kryolitten. Staten fik en afgift pr. udskibet ton kryolit, men var i øvrigt ikke involveret i virksomheden.

I 1939 blev der mellem Grønlands styrelse og de to nævnte selskaber truffet aftale om dannelse af et nyt selskab, Kryolitselskabet Øresund A/S, der fik koncession på udnyttelse af kryolitforekomsten ved Ivigtut. Som vederlag for koncessionen blev der udstedt fondsaktier til staten på et beløb svarende til halvdelen af det nye selskabs aktiekapital.

Der er til statens aktier knyttet forskellige præferencer. Som den væsentligste af disse kan nævnes, at staten, uanset at den kun ejer halvdelen af aktiekapitalen, der nu udgør 135 mill. kr., får 61½ pct. af det udbytte, der årligt udloddes, medens de private aktionærer får 38½ pct. Statens udbytte, der for 1984 androg 16.060.345 kr., indgår som indtægt på § 9. Ministeriet for Grønland.

Ud over kryolitvirksomheden ved Ivigtut, der har været grundlaget for selskabets virksomhed, ejer Kryolitselskabet helt eller delvis følgende virksomheder:

Danish Fancy Food Group A/S (andel 100 pct.).

Selskabet producerer marcipan, småkager, snacks m.v.

Aktiekapitalen udgør 20 mill. kr.

Maskinfabrikken Gerni A/S (andel 100 pct.).

Selskabet fremstiller højtryksrensere.

Aktiekapitalen udgør 4,5 mill. kr.

Grønlands Prospekterings- og Mineselskab A/S (andel 100 pct.).

Selskabet har ikke haft aktiviteter i de senere år.

Aktiekapitalen udgør 300.000 kr.

Dantec Elektronik (andel 100 pct.).

Selskabet fremstiller elektromedicinsk udstyr.

Aktiekapitalen udgør 60 mill. kr.

A/S Brødrene Meincke (andel 75,5 pct.).

Selskabet fremstiller bageriovne.

Aktiekapitalen udgør 2 mill. kr.

Dansk Salt I/S (andel 50 pct.).

Den ansvarlige indskudskapital udgør 40 mill. kr.

Grønlandsfly A/S (andel 25 pct.).

Aktiekapitalen udgør 24 mill. kr.

Egentlig kryolitbrydning ophørte for en del år siden, og når udskibningen og forarbejdningen af kryolitlagrene inden for et par år er tilendebragt, må kryolitvirksomheden påregnes at ophøre. Ministeriet for Grønland finder det på denne baggrund rigtigt, at statens engagement i Kryolitselskabet nu bringes til ophør, og at staten sælger

sine aktier i selskabet. Salget foreslås foretaget over børsen til en kurs, der bestemmes af markedsforholdene, efter at der gennem en omdannelse af selskabet er sket en udligning af statens aktiepræferencer mod en fondsaktieudstedelse til staten. En sådan fremgangsmåde må efter de foretagne undersøgelser påregnes at ville indbringe det største salgsprouvenu. Der er med de private aktionærer opnået enighed om, at der i forbindelse med en børsintroduktion af selskabet skal ske en omdannelse af selskabets aktier til kun at omfatte én aktieklassse, og at der til udligning af statens aktiepræferencer skal udstedes fondsaktier til staten for 30 mill. kr., således at statens andel af aktiekapitalen vil udgøre 97,5 mill. kr. For at mindske risikoen for, at enkelte inden- eller udenlandske købere opnår dominerende indflydelse, er der samtidig med de private aktionærer opnået enighed om, at der i vedtægterne skal gennemføres en stemmeretsbegrænsning på 4 pct.

Salget foreslås foretaget af et salgskonsortium bestående af 6 banker og 2 sparekasser. Endvidere foreslås etableret et garantikonsortium bestående af de større pengeinstitutter, forsikringselskaber, pensionskasser og fonde, der tilsammen forpligter sig til at overtage aktierne til en minimumskurs, som vil blive fastsat umiddelbart før emissionstidspunktet efter nærmere drøftelse med repræsentanter for konsortiet. Den endelige afregningskurs påregnes at ville blive noget højere end minimumskursen.

Staten afholder de med børsintroduktionen og aktiesalget forbundne omkostninger, der skal fradrages i salgskursprovenuet. Det drejer sig om en garantiprovision på ½ pct. af minimumsværdien, en salgsprouvision på ¼ pct. og en emissionsprouvision på ½ pct. af afregningskursværdien samt omkostningerne til revision, advokat, forskellige afgifter samt markedsføring. Omkostningerne, der således delvis vil afhænge af den opnåede salgskurs, ventes at udgøre mindst 15 mill. kr.

Det foreslås, at 50 mill. kr. af nettoprouvenuet i forbindelse med aktiesalget anvendes til særlige grønlandsrettede formål, såsom boligbyggeri, anlægsopgaver inden for sundhedsvæsenet og arktisk forskning. Fordelingen drøftes for tiden med Grønlands Hjemmestyre. Særskilt aktstykke herom vil til sin tid blive forelagt finansudvalget med henblik på optagelse på forslag til lov om tillægsbevilling for finansåret 1986.

- c. Forelæggelsen finder sted på nuværende tidspunkt, da salget ønskes gennemført i 1985.
- e. Under henvisning til ovenstående anmodes om finansudvalgets tilslutning til, at der sker en udligning af de præferencer, der er knyttet til statens aktier i Kryolitselskabet Øresund A/S mod udstedelse af fondsaktier til staten for 30 mill. kr., og til, at statens samlede aktiepost i Kryolitselskabet på 97,5 mill. kr. udbydes til salg på børsen, idet forøgelsen af statens aktiepost med fondsaktier og nettoprouvenuet ved salget af statens samlede aktiepost optages på forslag til lov om tillægsbevilling for finansåret 1985 under henholdsvis § 9.20.01.75. Køb af værdipapirer og § 9.20.01.85. Salg af værdipapirer.
- f. Finansministeriets tilslutning foreligger.

TOM HØYEM

/ Gunnar Martens

Til finansudvalget.